

ผลงานหมายเลข 2

เรื่อง

ดัชนีชี้วัดเพื่อการติดตามประเมินผล

นายสุนันท์ ไพร์ทอง

ผู้ตรวจราชการกรมประชาสงเคราะห์

(เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 8 บก.)

ขอประเมินเพื่อแต่งตั้งในตำแหน่ง

ผู้ตรวจราชการกรม (เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 9 ขช.)

ราชการบริหารส่วนกลาง

กรมประชาสงเคราะห์

กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม

มิถุนายน 2540

212.05.6
08158

ห้องสมุดกระทรวงแรงงาน
และสวัสดิการสังคม

05578

ชื่อสารนิพนธ์   ดัชนีชีวิตเพื่อการติดตามประเมินผล
 ผู้เขียน   นายสุนันท์   โพธิ์ทอง
 วันที่เขียนเสร็จ   13 มิถุนายน 2540

บทคัดย่อ

สารนิพนธ์เรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบการจัดทำดัชนีชีวิตเพื่อการติดตามประเมินผลของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และการจัดทำดัชนีชีวิตผู้ด้อยโอกาสกระทั่งลงไปถึงขั้นการสำรวจข้อมูลภายใต้โครงการส่งเสริมสวัสดิการสังคมระดับครัวเรือนทั่วประเทศของกรมประชาสงเคราะห์

การศึกษาได้เริ่มต้นที่สาระสำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ซึ่งเน้นการพัฒนาคนและให้ความสำคัญกับบทบาทของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในการพัฒนาเครื่องชี้วัดผลกระทบสุดท้ายของการพัฒนา เพื่อให้สามารถติดตามความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการพัฒนา ภายใต้แนวคิดและยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8

จากนั้นการศึกษาได้เจาะไปที่ กรอบแนวความคิด เทคนิควิธีการสร้างดัชนีชีวิต และผลการวิเคราะห์ที่สำคัญของทั้งสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และ กรมประชาสงเคราะห์ ซึ่งสรุปการศึกษาพบว่า สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติให้ความสำคัญกับการพัฒนาเครื่องชี้วัดด้านเศรษฐกิจ ให้ความสำคัญเชื่อมโยงกับเครื่องชี้วัดทางสังคม และผลการวิเคราะห์ด้านการกระจายรายได้และการกระจายความเจริญ จากการวิเคราะห์ได้ชี้ทิศทางความไม่เท่าเทียมในภาพรวมว่าความไม่เท่าเทียมกันเริ่มมีแนวโน้มลดลงตั้งแต่ปี 2535 และส่วนแบ่งรายได้คนจนที่สุด 20 % หลังได้เพิ่มขึ้น ในขณะที่รายได้คนรวยที่สุด 20 % แรกเริ่มลดลงด้วย และยังสามารถติดตามสาเหตุสำคัญของการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้ 2 ประการ จากการเปลี่ยนแปลงในระดับราคา

๒.๑๖.๖

เลขเรียกหนังสือ	๙ ๕๑๕ ค ๒๕๔๐
เลขทะเบียน	๖๓๗๘

เช่นระดับราคาอาหารในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเพิ่มขึ้นน้อยมาก โดยเฉพาะพื้นที่ชนบท จึงมีผลต่อระดับความเป็นอยู่ของประชาชนในชนบทโดยเปรียบเทียบดีขึ้น ประการหนึ่ง อีกประการหนึ่งพบว่า การเพิ่มขึ้นของเงินเดือนและค่าจ้างตกอยู่กับคนยากจนมากกว่าคนรวย

สำหรับกรมประชาสงเคราะห์นั้นหลังจากที่สร้างตัวชี้วัดผู้ด้อยโอกาสขึ้น 20 ตัวชี้วัด และนำไปสร้างแบบสอบถามเก็บข้อมูลระดับครัวเรือนจาก 55,993 หมู่บ้านทั่วประเทศ เข้ามาประมวลผล ได้ผลรวมของข้อมูลผู้ด้อยโอกาสทางสังคมประเภทต่าง ๆ ที่อยู่ในขอบข่ายของงานสวัสดิการสังคมที่น่าสนใจคือ มีเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี ทำงานหาเลี้ยงครัวเรือน 663,218 คน ผู้สูงอายุทำงานหาเลี้ยงครัวเรือน 1,104,315 คน คนที่ไม่สามารถอ่านออกเขียนได้มีจำนวนถึง 971,988 คน คนพิการที่ช่วยเหลือตนเองไม่ได้มี 44,652 คน เป็นต้น

ข้อเสนอแนะของผู้ศึกษาคือ บทบาทของตัวชี้วัดที่ทั้งสองหน่วยงานสร้างสรรค์ขึ้น เป็นเครื่องมือของกระบวนการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมการปฏิบัติตามแผน และเพื่อให้กระบวนการวางแผนมีความครบถ้วน ตัวชี้วัดจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการติดตามประเมินผลหน่วยงานด้านวางแผน เช่น สภาพพัฒน์จะมีคำตอบต่อสาธารณะว่าปรัชญาของการพัฒนา ทิศทางและกระบวนการพัฒนาของชาติ แก้ปัญหาเศรษฐกิจและสังคมได้หรือไม่อย่างไร ทำนองเดียวกันหน่วยปฏิบัติจะตอบคำถามหน่วยเหนือได้ว่า ทำงานตรงเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์กรหรือไม่ และที่สำคัญราษฎรผู้ด้อยโอกาสตัวจริง ได้รับความบริการจากกรมประชาสงเคราะห์หรือไม่ มีคำตอบรออยู่แล้วหากใช้ดัชนีชี้วัดผู้ด้อยโอกาสเข้ามาในงานติดตามประเมินผล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก - ข
สารบัญ	ค - ง
บทที่ 1 บทนำและกรอบการศึกษา	
ความเป็นมาและความสำคัญ	1
เหตุจูงใจที่ทำการศึกษา	1
วิธีการและขอบเขตการศึกษา	2
ผลที่คาดว่าจะได้รับ	3
บทที่ 2 สาระสำคัญของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8	
การพัฒนาโดยเน้นคนเป็นศูนย์กลาง	5
เป้าหมายของแผนฯ ในด้านแรงงานและสวัสดิการสังคม	7
ยุทธศาสตร์และเงื่อนไขความสำเร็จของการพัฒนา	7
การติดตามประเมินผล	8
บทที่ 3 การจัดทำดัชนีชี้วัดเพื่อการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8	
กรอบแนวความคิด	14
เทคนิควิธีการสร้างดัชนีชี้วัด	16
ผลวิเคราะห์ที่สำคัญจากดัชนีชี้วัด	20
สรุปประเด็นที่นำไปสู่การกำหนดนโยบาย	24

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 การจัดทำดัชนีชี้วัดผู้ด้อยโอกาส	
กรอบแนวความคิด	29
เทคนิควิธีการสร้างดัชนีชี้วัด	33
ผลการวิเคราะห์ที่สำคัญจากดัชนีชี้วัด	36
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	
สรุปผลการศึกษา	43
ข้อเสนอแนะ	44
บรรณานุกรม	46